

Det osynliga hotet

Reflektioner kring konflikterna på Balkan och i Irak

Idag får vi höra att 100 000 civila har dött i Irak i sviterna efter det krig som USA och dess allierade startade mot Irak. Ett krig som liksom alla andra krig skördar oskyldiga offer och där de civila får betala det högsta priset, eftersom de många gånger befinner sig i krigszonen och inte har någon vetskap om när och var krigsinsats satts in förrän det är för sent.

Utarmat uran började användas i viss ammunition i Gulfkriget redan 1991 (Kuwait), och många soldater från kriget i Persiska viken hävdade sedan att de blivit sjuka på grund av uranet. Nato erkände att samma sorts ammunition avfyrats även i Kosovo mot artilleriställningar och pansarfordon.

Många som tjänstgjort i Kosovo har också drabbats av hälsoproblem. Sex italienska soldater uppges ha avlidit i blodcancer (leukemi) efter att ha varit i tjänst på Balkan. Flera länder har rapporterat om soldater som insjuknat eller avlidit i leukemi sen dom varit i kontakt med utarmat uran som användes i Bosnien och Kosovo. Det uppgavs också att fyra franska soldater som tjänstgjort på Balkan vårdas för leukemi på ett militärsjukhus.

Ammunition med utarmat uran misstänks bland annat vara orsaken till att antalet svåra missbildningar bland barn har tiofaldigats sen dess förekomst i Gulfkriget. Också bland läkare och myndigheter växer misstankarna om att många cancerfall bland barn i de krigshärjade områdena kan bero på uranvapen.

Krigets Sarajevo har de lämnat bakom sig och nu bor 16-åriga Daniellas familj på landet i Bosnien. Men minnena och spåren av kriget finns kvar. Daniela lider av bindvävscancer i sitt vänstra ben. Enligt hennes journaler har hon genomgått tre operationer och 32 strålbehandlingar. Vad som orsakat cancer är det ingen som vet. Hemorten nära Sarajevo tillhörde det serbhallna område som Nato bom-

bade 1994-95 med projektiler som var klädda med uran.

Slavica Jovanovic, läkare: "Jag kan inte helt säkert säga att det är följden av utarmat uran som är skuld till det här men dödsiffran stiger hos dem som flytt från det drabbade Sarajevoområdet. Den är nästan dubbelt så stor som hos flyktingar från andra håll hos ursprungsbe-folkningen."

TV4, nyheterna: "Här inne på avdelningen vårdas några av de patienter som tros ha fått sin cancer på grund av att de har botten i de områden som Nato bombade 1995. Men pengar till undersökning och ordentlig vård för de sjuka saknas i Bosnien. För tioårige Milos som vuxit upp i närheten av Sarajevo som bombades av Nato innebär det ytterligare en resa till central-sjukhuset i Belgrad och till nya plågsamma behandlingar för Milos hjärncancer. Men Milos lägger inte någon skuld på Nato och deras uranammunition. Hans budskap till världens politiker är lika enkelt som kort. Milos:

– Jag önskar att det aldrig mer blir krig – som det vi hade här. Och så önskar jag lycka till alla människor.

TV4, nyheterna: "Sjukdomsfallen har ökat i Irak efter Gulfkriget. FN undersöker effekten av utarmat uran. Efter Gulfkriget har olika sjukdomar som till exempel leukemi blivit mycket vanligare i Irak."

På Universitetssjukhuset i Bagdad har barnkliniken byggts ut för att kunna ta emot de alltfler fallen av leukemi och andra cancer typer efter Gulfkriget. Läkare på barnkliniken:

– Antalet fall har tre- eller

fyrdubblats jämfört med innan kriget. Sen finns det de som inte kommer till sjukhuset utan dör hemma. Om man frågar hur de blev skadade säger de att barnen lekte där det förekom flyganfall.

I årtal har de irakiska myndigheterna försökt att påkalla uppmärksamheten på flerdubblingen av cancerfall där. Men det är märkligt nog först nu när amerikanska och europeiska soldater börjat dö i cancer-sjukdomar som varningarna tas på allvar.

Det har konstaterats att det gifiga ämnet plutonium fanns i ammunitioner som hämtats hem från Kosovo. Man har också hittat rester av det radioaktiva ämnet Uran 236 som kommer från kärnkraftsindustrin. När man anrikar uran finns inte Uran 236 med, det är bara de vanliga Uranisotoperna som finns med i utarmat uran normalt sett. Eftersom det finns Uran 236 med i det utarmade uranet i processen kan det vara en medveten handling eller en förorening som kommit dit av misstag i ämnet som uranprojektilerna laddas med. Det oväntade fyndet visar alltså att uppgifterna från USA om att ammunitionen enbart innehåller utarmat uran inte stämmer. Risken att blanda in uran från upparbetat kärnkraftsavfall är att ammunitionen kan innehålla plutonium som är extremt giftigt och radioaktivt.

Även när det finns bevis förnekas det kategoriskt av dem som har det yttersta ansvaret för händelserna i de länder där det utarmade uranet har använts.

Madelein Albright, dåvarande utrikesminister i USA sade om larmrapporterna kring de många cancerfallen bland soldater i Gulfkrigen och Balkan så här:

– För det första finns det absolut inga bevis på att det finns en koppling mellan använd-

ningen av uranammunition och soldaternas ohälsa. Vi har också trupper där och skulle i så fall ha varit oroliga om det fanns ett samband. Den vetenskapliga aspekten av det här visar att det inte finns något samband mellan soldaternas sjukdom och de skador som de åsamkats av sin vistelse i Balkan och Gulfkriget.

George Robertson, generalsekreterare i NATO:

– Vi är övertygade om att våra soldater inte löper någon risk på grund av de här vapnen. Vi har inget att dölja och ska se till att folk känner sig säkra på att vi mår om soldaternas, de anhöriga och civilbefolkningens hälsa.

Med den vetskap som finns idag, samt att det mest sannolika är att det är uranammunition som är anledningen till att så många civila och soldater har blivit sjuka och har mist livet, förnekas ändå att uranammunition har spelat en avgörande roll för den ohälsa som de lidit.

Det finns också ett icke-spridningsavtal från 1970 som främst gäller kärnvapen. Men när det gäller avtal och internationella överenskommelser som tecknats är det många gånger så att stormakterna kan ignorera dessa avtal utan att övriga världen kan eller vill göra så mycket åt det. Om ett så kallat demokratiskt land inte lever upp till de avtal som har slutits internationellt, då kan eheller

Önskan

Dröm, drömmare, dröm.

En dröm

är ofta en önskan om något

En önskan om att få tillbaka något man mist.

En önskan om att få någon eller något man har kärt.

En önskan om att få vila sig i kärlekens famn.

En önskan om att få ge och ta i ömsesidig förståelse.

den internationella solidariteten fungera.

Symptombilden hos drabbade på Balkan, i Irak och Kuwait bland soldater och civilbefolkning är skrämmande. Tumörer är vanligt förekommande hos de drabbade. Cancer har också visat sig uppträda i olika former. Trötthet, utmattning, minnesförlust. Hos kvinnor påträffas även vaginala infektioner, svampinfektioner och livmodertumörer.

Tyvärr är det alltför vanligt förekommande att läkare sätter stämpeln på de här patienterna som psykfall eftersom man inte alltid kan ge en helt klar bild av vad den drabbade lider av. Posttraumatiskt syndrom är

också en beteckning som läkarkåren använder när de skall klassa de här patienterna.

Tack vare att så många har uppvisat en symptombild som stämmer överens med så många andra har den här problematiken fått stöd av ett bredare samhälle, och psyk faktorn suddas ut mer och mer som en grundorsak till varför de här människorna är sjuka.

I Washington post stod det att läsa 22-06-1996: Soldater drabbade i Gulfkriget. 300-400 drabbade.

Washington post 16-09-1996: Jakten på offer i Gulfkriget utökas. 5 000 kan ha drabbats.

Washington post 23-10-1996: Större antal offer i Gulfkriget, Pentagons siffra är nu uppe i 20 867 offer.

Washington post 26-10-1997: Panelen i utskottsforhören vill att försvarsdepartementet framtas ansvaret för utredningen av Gulfkriget.

Som avslutning på den här serien som handlar om konflikterna på Balkan och i Irak görs den här avslutningen som ger följande: Invasionen av Irak – var den nödvändig? Anledningen till invasionen av Irak var de massförstörelsevapen som man misstänkte fanns i landet. Idag med facit i hand förstår man att invasionen gjordes utan att man hade klart för sig om hotet verkligen fanns. Som det är idag har man lämnat efter sig en befolkning som lider av de skador som invasionsstyrkorna har åsamkat dem. Det enda positiva med den här invasionen var att man bringade en diktator på fall som var ett gissel för sitt eget folk.

När det gäller det som hände på Balkan var FN starkt engagerat för att stävja de oroligheter som brutit ut där. Den frigörelseprocess som bröt ut i Jugoslavien som innebar att de olika enklaverna skulle bryta gränserna och tillskansa sig markområden innebar att man också bröt mot mänskliga rättigheter när man gick till angrepp mot sina grannfolk och gjorde regelrätta massavrättningar mot varandra. Det var när det här hände som FN och Nato reagerade med ett ingripande som till slut fick stopp på de oroligheter som brutit ut. Tyvärr ser vi också här att det som skulle skydda civilbefolkningen har fått sidoeffekter som starkt bidragit till den ohälsa som bryter ner många människor. Bland annat är det den uranammunition som användes för att bryta ner motståndet från väpnade styrkor, men som vi idag ser har drabbat civilbefolkningen i mycket stor utsträckning.

Börje Wigström

LyngaÖrt

Varför importera?

.....när det finns svenska KRAV-bäddade örter.

Strax utanför Falkenberg odlar vi och förädlar örter. Vi säljer i egen gårdsbutik, eller till dig via brevlådan.

Några av våra produkter är; Harmoni örtte, Kustmums kryddblandning, örtsalt, örtpulver och nässelpulver.

Blev du nyfiken och vill veta mer, ring eller epostal!

Anne-Marie Bakken dipl. Örterapeut
Tfn. 034694 112
E-post: lyngaort@ebrevet.nu
www.lyngaort.com